

**INFORMACIJA
O OSTVARIVANJU PRAVA PRIPADNIKA BORAČKIH POPULACIJA PUTEM
SLUŽBE ZA BORAČKO INVALIDSKU ZAŠTITU**

UVOD

U skladu sa utvrđenim i donesenim Programom rada Općinskog vijeća Tešanj za 2014.godinu, Općinsko vijeće jednom godišnje razmatra Informaciju o ostvarivanju prava pripadnika boračkih populacija putem Službe za boračko-invalidsku zaštitu, informacija ima za cilj prikaz ostvarenih prava pripadnika branilačke populacije prvenstveno sa podacima koji se odnose na 2013.godinu.

NADLEŽNOST SLUŽBE ZA BORAČKO INVALIDSKU ZAŠTITU I OPĆE POSLOVE

I U Službi za boračko invalidsku zaštitu i opće poslove, u okviru Odjeljenja za boračko invalidsku zaštitu po osnovu ovlaštenja i obaveza propisanih odredbama člana 38. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica (Sl. Novine Federacije BiH broj:33/04, 56/05, 70/07 i 9/10) po službenoj dužnosti ili po zahtjevu stranke radi se na donošenju prvostepenih rješenja u predmetima priznanja prava na porodičnu i ličnu invalidninu. Služba vrši redovni mjesečni obračun invalidnina za cca.1300 korisnika porodične i lične invalidnine i isti dostavlja Kantonalnom ministarstvu za boračka pitanja koji u skladu sa važećim sistemom podatke od svih općina Ze-Do kantona dostavlja na združivanje sa ostalim dijelom korisnika boračko invalidske zaštite Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata koji vrši isplatu istih korisnicima putem banaka. Na ovaj način je za korisnike porodične i lične invalidnine općine Tešanj za 2013 godinu realizovano ukupno 4.289.321,87KM.

Tabela broj:1

Pregled korisnika porodične i lične invalidnine za 2012-2013 godinu koji su na isplati

KATEGORIJA KORISNIKA	GODINA 2012	GODINA 2013	PRESTANAK PRAVA
Porodična invalidnina	644	632	12
Lična invalidnina	605	601	4
UKUPNO	1249	1233	16

Tabela broj:2

Finansijski pregled porodične i lične invalidnine za 2012-2013 godinu.

GODINA 2012	4.158.868,02 KM
GODINA 2013	4.289.321,87KM
UKUPNO:	8.448.189,89KM

II U skladu sa Zakonom o sprovođenju kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite (Sl.novine Federacije BiH broj:82/09), Revizionni tim imenovan rješenjem Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata u općini Tešanj i u 2013. godini vršio je reviziju (koja i dalje traje) predmeta porodične i lične invalidnine. Od ukupnog broja predmeta porodične invalidnine u 629 predmeta je završena revizija od čega je u 627 predmeta pravo potvrđeno a u 2 predmeta pravo je ukinuto.

Kada je riječ o ličnoj invalidnini Revizionni tim je završio kompletnu reviziju i nije bilo izvođenja iz prava po tom osnovu, međutim u nastavku postupka ratni vojni invalidi budu pozvani na Ljekarsku komisiju u Zenici gdje se vrši ljekarski pregled samih korisnika kao i medicinske dokumentacije, te je po tom osnovu do sada obrađeno 321 predmet od čega je kod: 53 korisnika ukinuto pravo, kod 227 korisnika potvrđeno pravo, kod 39 korisnika smanjen procenat invalidnosti i kod 2 korisnika je povećan procenat invalidnosti.

III Branioci i članovi njihovih porodica sa područja općine Tešanj, u skladu sa Zakonom o dopunskim pravima branilaca i članova njihovih porodica i podzakonskim aktima koje je donijela Skupština i Vlada Kantona u realizaciji istog, ostvaruju slijedeća prava:

- zdravstveno osiguranje,
- banjsko i klimatsko liječenje (medicinska rehabilitacija),
- prednosti u školovanju i stipendiranju,
- osiguranje povoljnijih uvjeta za zapošljavanje,
- vanrednu novčanu pomoć,
- pomoć u rješavanju stambenog pitanja,
- pomoć u slučaju smrti,
- kredit za samozapošljavanje,
- nabavka ortopedskih pomagala i drugih pomagala i njihov popravak,
- pomoć u nabavci udžbenika,
- pomoć u nabavci lijekova.

U skladu sa podzakonskim aktima korisnici boračko invalidske zaštite u nadležnoj službi općine podnose zahtjeve za ostvarivanje određenih dopunskih prava, te na osnovu istih u propisanoj proceduri Služba donosi rješenje ili prijedlog za odobravanje sredstava, zavisno o kojem se dopunskom pravu radi. Po pravosnažnosti rješenja nadležno Kantonalno ministarstvo doznačava sredstva na račun općine Tešanj, koja se doznačavaju na račune korisnika. Po izvršenim isplatama nadležna služba dostavlja nadležnom ministarstvu akt kojim pravda doznačena sredstva, i time se završava aktivnost po podnesenom zahtjevu za određenim pravom.

Tabela broj:3

Broj podnesenih zahtjeva za dopunska prava za 2012 i 2013 godinu putem službe općine Tešanj

R/ BR	DOPUNSKO PRAVO	BROJ ZAHTJEVA 2012	FINANSIJSKI EFEKAT 2012	BROJ ZAHTJEVA 2013	FINANSIJSKI EFEKAT 2013
1	Banjsko i klimatsko liječenje	118 odobreno 51	Realizacija u banjsko- klimatskom liječilištu	92 odobreno 45	Realizacija u banjsko- klimatskom liječilištu
2	Kredit za samozapošljavanje	6 odobreno 5	Realizacija kredita putem banke	4 odobreno 1	Realizacija kredita putem banke
3	Nabavka ortopedskih pomagala i drugih pomagala i njihov popravak	7	2.398KM	2 odbijeno 2	0 KM
4	Pomoć u nabavci udžbenika	585 odobreno 412	51.600 KM	693 odobreno 630	78.850KM
5	Pomoć u rješavanju stambenog pitanja	235 odbi.130 nerj.71 odobr.34	251.400KM (sredstva nisu	0	0 KM

			isplaćena)		
6	Vanredna novčana pomoć	193 odobreno 183	61.150 KM	107 odobreno 155	36.000 KM (25.400KM nije isplaćeno)
7	Prednosti u školovanju i stipendiranju	174 odobreno 154	165.200 KM	164 odobreno 132	142.000 KM
8	Pomoć u nabavci lijekova	177 odobreno 145	54.700 KM	182 odobreno 138	56.850KM (36.550KM nije isplaćeno)
9	Pomoć u slučaju smrti	67 odobreno 67	46.464 KM	92 odobreno 88	39.835 KM (25.727KM nije isplaćeno)
10	Zdravstveno osiguranje	7	Donesena rješenja	21	Donesena rješenja

U 2013.godini nadležno kantonalno ministarstvo nije objavljivalo konkurs za dodjelu sredstava za stambeno zbrinjavanje boračkih populacija. Putem službe a iz sredstava općine Tešanj zahtjeva za jednokratne novčane pomoći podneseno je 645, odobreno je 625 zahtjeva te isplaćeno sredstava 44.900KM. Za kupovinu prehrambenih paketa bio je 301 zahtjev te je isplaćeno 12.675KM.

Zdravstvena zaštita

Vrlo je bitno napomenuti kada je zdravstveno osiguranje boračkih populacija u pitanju da na evidenciji službe trenutno ima 120 korisnika koji ostvaruju pravo na zdravstveno osiguranje na osnovu rješenja donesenog u skladu sa Odlukom o proširenom obimu prava iz oblasti zdravstvene zaštite za branioce i članove njihovih porodica (Sl.novine Ze-Do Kantona broj:3/08), a 70 korisnika je na zdravstvenu zaštitu prijavljeno putem Službe bez rješenja, jer ne ispunjava uslove predviđene Odlukom, a radi se o teškim zdravstvenim oboljenjima.

Ono što i dalje čini veliki problem boračkim populacijama, a i onima koji rade sa tim populacijama pored pored potrebe za finansijskim sredstvima jeste pitanje zdravstvene zaštite boračkih populacija. Pravo na zdravstvenu zaštitu putem službe općine mogu ostvariti korisnici prava iz ove oblasti i to: nezaposleni RVI, korisnici porodične invalidnine koji su radno nesposobni, kao i korisnici porodične invalidnine koji su stariji od 65 godina života. Svi ostali korisnici prava iz boračko invalidske zaštite kao i demobilizirani borci koji nisu ostvarili pravo na zdravstvenu zaštitu na neki drugi način to pravo trebaju ostvarivati putem Zavoda za zapošljavanje. Kod kategorija koje ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu putem Zavoda za zapošljavanje postoji problem jer su mnogi skinuti sa evidencije Zavoda iz razloga nejavljanja, a samim tim su izgubili i pravo na zdravstvenu zaštitu, koje pravo je moguće ostvariti jedino ukoliko zasnuju ponovno radni odnos. Služba se u toku 2013.godine u par navrata obraćala nadležnom kantonalnom ministarstvu i ukazivala na probleme koje imaju boračke populacije kada je zdravstvena zaštita u pitanju i imamo saznanja da Ministarstvo radi na pripremi nove odluke koja reguliše zdravstvenu zaštitu na nešto drugačiji način što bi trebalo dovelo do toga da boračke populacije moraju imati minimalnu zdravstvenu zaštitu.

Općina Tešanj je zbog izraženog problema oboljelih od PTSP sindroma održala dva sastanka sa predstavnicima JU Doma zdravlja, Centrom za mentalno zdravlje, JU Centrom za socijalni rad te predstavnicima Kantonalnog Ministarstva za boračka pitanja kojom prilikom je zaključeno da je potrebno da se povedu neke aktivnosti kako bi se ovaj već prepoznat problem pokušao još jače identificirati, te da se pokušaju uključiti sve relevantne institucije koje mogu pomoći i naći modus kako ljudima koji su oboljeli od PTSP sindroma pomoći. Prema evidencijama Centra za Mentalno zdravlje Tešanj oko cca.30 ljudi je registrovano kao oboljeli od post ratnog sindroma a stručnjaci za ovu oblast smatraju da je sigurno ovaj broj i veći. Shodno tome općinski Načelnik je svojim rješenjem od 08.05.2014.godine imenovao radni tim koji bi trebao da napravi analizu - snimak stanja za svakog pripadnika ARBiH koji je registrovan u Centru za mentalno zdravlje da je obolio od PTSP-a (socijalni, zdravstveni drugi relevantni aspekti). Takođe kao aktivnosti koje su proistekle iz sastanaka vezanih za ovaj problem je obaveza Doma zdravlja Tešanj (Centar za mentalno zdravlje) da u koordinaciji sa JU

Centrom za socijalni rad Tešanj počne sa aktivnostima grupne terapije a JU Centar za socijalni rad treba da predložiti aktivnosti oko radne terapije sa ciljanim korisnicima.

Takođe je od općine Tešanj prema nadležnom Kantonalnom ministarstvu u kontekstu zajedničkog sastanka koji je održan dana 21.03.2014.godine a vezan je za probleme koje su iznijeli pripadnici boračkih populacija pokrenuta inicijativa sa prijedlozima rješavanja ove populacije po pitanju: samozapošljavanja, stambenog zbrinjavanja, zdravstvenog osiguranja, socijalne politike PTSP-a sve u cilju poboljšanja položaja ove populacije.

Poteškoće u radu

- Veliki problem je prisutan kroz činjenicu da općina nema stvarnih nadležnosti u ovom području (niti Zakonom o principima lokalne samouprave FBiH, niti Statutom općine). Općina posao boračko-invalidske zaštite radi po prenesenoj nadležnosti u često vrlo komplikovanim administrativnim procesima na koje malo ili nimalo ne može uticati. Općini propisuju obaveze upravnih postupaka, pa čak i potpisivanje određenih rješenja koja nam nisu u direktnoj nadležnosti, a odluke donose drugi organi. Onda kada se pojavi nezadovoljstvo ili problem, onda se odgovornost prebacuje na teret općine.
- Dodatni problem je planiranje budžetskih sredstava. Općina u Budžetu ima potrebu planirati određena sredstva koja se transferišu kroz budžet općine. Ne možemo biti sigurni koliko će biti takvih sredstava, kasnije se budžet ispuni ili ne ispuni u određenom procentu. Na kraju jedna te ista javna sredstva se planiraju i realizuju kroz budžete više nivoa vlasti (kantoni, općine) i imamo pogrešnu sliku o stvarnom iznosu sredstava.
- Kao što je vidljivo, vrlo neracionalna organizacija posla sa mnogo administriranja. Ovo ne pominjemo zbog toga što je nekom u općini teško raditi posao za boračku populaciju, nego zbog prekomplikovanih procedura u kojima se gubi nepotrebno mnogo energije i sredstava i u kojima se kasnije teže prepoznaje pojedinačna odgovornost. Pojednostavljeno, traži se od općine da vodi postupak po zahtjevu boračkih populacija, da na osnovu odluke Ministra ili Vlade izda rješenje. Poslije se čeka mjesecima sa rješenjem općine. Uplata dođe na račun općine, pa općina prebacuje sredstva korisniku. Uz složenu i teške prilike mnogih korisnika, pojavu poluinformacija i dezinformacija ovakav način rada je suviše usložen.
- Moramo napomenuti, a što je vidljivo iz tabela u prilogu da je značajan iznos sredstava odobren od strane nadležnog Kantonalnog ministarstva pripadnicima boračkih populacija za 2013.godinu ostao neisplaćen. Naime radi se o sredstvima za koja su korisnici podnijeli zahtjeve putem nadležne općinske službe, dobili rješenja o odobravanju sredstava ali isplata do danas nije izvršena. Takođe moramo napomenuti da je nadležno Kantonalno ministarstvo omogućilo podnošenje tih istih zahtjeva i za 2014. godinu, iako isplata nije završena za 2013.godinu što dodatno usložnjava i otežava situaciju i rad službe kada su ove populacije u pitanju.

OBRADIVAČ:

SLUŽBA ZA BORAČKO INVALIDSKU
ZAŠTITU I OPĆE POSLOVE

Nerminka Handžić, dipl.prav.

PREDLAGAČ:

OPĆINSKI NAČELNIK

Mr.Sc. Suad Huskić, profesor

Tešanj: 20.05.2014.godine
Broj: 08-41-6-1501/14